

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою Облік і аудит
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, контроль та аналіз ефективності використання основних засобів (на прикладі ТОВ «Смарт Гаджет»)»

Виконавець:

Студентка ФМОІТ 4 курс 41 група

Блінова Анна Сергіївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент _____
(науковий ступінь, вчене звання)

Гайдаєнко Ольга Миколаївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Основні засоби є одною з найбільш важливих складових активів будь-якого підприємства, оскільки здійснення діяльності у більшості галузей економіки потребує певних засобів праці.

Підприємство може застосовувати як власні, так і орендовані об'єкти, між тим, взагалі без основних засобів господарська діяльність фактично не може бути здійснена. Саме тому дослідження аспектів обліку, контролю, аналізу основних засобів і ефективності їх використання представляється актуальним в будь-яких умовах, а особливо в умовах ринкової економіці.

Актуальність дослідження також підсилюється тим, що через запровадження в Україні Міжнародних стандартів фінансової звітності виникає ціла низка практичних питань налагодження обліку і контролю основних засобів внаслідок зміни традиційних для вітчизняних підприємств підходів до обліку.

Звернемо увагу на такі дискусійні питання, як: визначення і відображення в обліку втрат від знецінення необоротних активів, а також відновлення корисності, облік виведення основних засобів на продаж із забезпеченням коректної їх оцінки, облік оренди основних засобів у орендодавця з відображенням активів у формі права користування та таке інше. Відносно новим для вітчизняних підприємств є впровадження складання розгорнутих Приміток до фінансової звітності, де інформація про основні засоби має бути представлена дуже широко і докладно.

Все це у свою чергу потребує формування відповідної інформації в системі бухгалтерського обліку.

Метою дослідження в роботі є узагальнення теоретичних аспектів і критична оцінка діючої практики обліку, контролю і аналізу стану, руху і ефективності використання основних засобів підприємств.

Завдання дослідження полягають в наступному:

- узагальнити підходи до тлумачення поняття «основні засоби», їх оцінки і класифікації в сучасній літературі;
- освітити порядок документального оформлення і ведення бухгалтерського обліку стану та використання основних засобів;
- виділити і розглянути дискусійні питання обліку руху і використання основних засобів у сучасних умовах;
- здійснити оцінку діючого стану обліку основних засобів у ТОВ «Смарт Гаджет»;
- розглянути завдання і джерела контролю основних засобів;
- провести оцінку системи внутрішнього контролю основних засобів на підприємстві шляхом тестування;
- узагальнити методику перевірки операцій з основними засобами під час аудиту;
- проаналізувати стан, структуру і динаміку основних засобів на підставі фінансової звітності підприємства;

- провести аналіз ефективності використання основних засобів, їх зношеності тощо;

- запропонувати рекомендації щодо поліпшення діючої практики обліку і контролю основних засобів на підприємстві.

Об'єктом дослідження в роботі є облік, контроль і аналіз стану, руху і ефективності використання основних засобів підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні і практичні аспекти обліку, аналізу і контролю основних засобів на прикладі Товариства з обмеженою відповідальністю «Смарт Гаджет».

Методи дослідження. У роботі використані загальнонаукові і спеціальні методи щодо здійснення наукових досліджень, зокрема: системний підхід, індукції та дедукції, абстрактно-логічний, узагальнення літературних джерел, порівняльний аналіз, структурний аналіз та інші.

Інформаційна база дослідження включає Закони України, НП(С)БО, МСФЗ, інші нормативні документи, що регламентують порядок ведення обліку, аудиту, оподаткування; наукові роботи вітчизняних і зарубіжних дослідників, інша спеціальна література з теми дослідження; практичний матеріал ТОВ «Смарт Гаджет» (фінансова звітність за 2019-2020 роки, приклади форм облікової документації і реєстрів обліку, облікова політика Товариства).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні засади обліку основних засобів»** розглянуто сутність, порядок оцінки і напрями класифікації основних засобів, документальне оформлення їх руху і особливості обліку, а також проаналізовано досвід обліку основних засобів в умовах застосування МСБО 16 «Основні засоби».

У другому розділі **«Діюча практика обліку стану та ефективності використання основних засобів»** освітлено загальну характеристику ТОВ «Смарт Гаджет», проаналізовані основні вимоги облікової політики і особливості обліку операцій з основними засобами на підприємстві.

У третьому розділі **«Контроль і аналіз стану і ефективності використання основних засобів»** розкриті завдання і джерела контролю основних засобів, протестовано внутрішній контроль основних засобів у системі управління, методика перевірки основних засобів під час аудиту і проведено аналіз динаміки, стану і ефективності використання основних засобів.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Практика обліку, аналізу і контролю використання основних засобів розглядалася на базі ТОВ «Смарт Гаджет», яке відноситься до підприємств оптової торгівлі.

Облік основних засобів у ТОВ «Смарт Гаджет» ведеться за Міжнародними стандартами фінансової звітності. Облік основних засобів ведеться за первісною вартістю з нарахуванням зносу і визнанням втрат від знецінення. Амортизація нараховується за прямолінійним методом.

На підприємстві налагоджено пооб'єктний облік основних засобів, який ведеться в інвентарних картках за кожним об'єктом.

Інформація про всі об'єкти основних засобів занесена в довідник програми 1С: Бухгалтерія версії 8.3. Кожному об'єкту привласнено інвентарний номер, який зафіксовано на самому основному засобі, а також в усіх документах, що стосуються його руху і аналітичного обліку.

5. Під час надходження на підприємство основні засоби супроводжуються рахунками і накладними постачальника, а сам факт оприбуткування і введення в експлуатацію фіксується Актом приймання-передачі (внутрішнього-переміщення) основних засобів форми ОЗ-1.

При оприбуткуванні об'єкт потрапляє до певної групи основних засобів зі встановленням терміну корисного використання і ліквідаційної вартості. Однак, за більшістю об'єктів Товариства ліквідаційна вартість встановлюється на рівні 0. Такий підхід не є цілком вірним, оскільки часто машини та обладнання, комп'ютерна техніка тощо мають у своєму складі дорогоцінні метали, а отже, в них зазвичай є певна ліквідаційна вартість, оскільки при подальшому вибутті з експлуатації такі метали мають бути оприбутковані і здані. У зв'язку з цим вважаємо за потрібне рекомендувати Товариству покласти функцію визначення (попередньої оцінки) ліквідаційної вартості об'єктів основних засобів під час їх надходження на комісію, яка займається питаннями оприбуткування об'єктів.

6. Розрахунок амортизації основних засобів Товариства виконується в автоматизованому режимі шляхом складання Відомості нарахування амортизації основних засобів в програмі 1С версії 8.3.

Розрахунок амортизації для цілей складання фінансової звітності у Товаристві співпадає з відповідним розрахунком для цілей оподаткування. Отже, податкових різниць з точки зору операцій з основними засобами на підприємстві немає.

7. Основні засоби Товариства представлені активною їх частиною, а саме машинами та обладнанням; інструментами, приладами та інвентарем та іншими основними засобами.

За 2020 рік відбулося активне поповнення за всіма групами основних засобів. Так, надходження машин та обладнання відбулося на суму 34840 тис.

грн., тим самим станом на 31.12.2020 року їх первісна вартість зросла на 445% порівняно з початком 2020 року.

Також суттєво поповнилися інструменти, прилади та інвентар за 2020 рік, а саме надходження склали 19668 тис. грн. Зростання цієї групи таким чином відбулося на 439,5%. Збільшилися і інші основні засоби станом на 31.12.2020 року порівняно з початком року – на 4450 тис. грн., або на 265,2%.

Вибуття основних засобів було несуттєвим і торкнулося лише групи інших основних засобів на суму 500 тис. грн.

У цілому основні засоби збільшилися в 2020 році на суму 58958 тис. грн. або на 421,6%. Коефіцієнт оновлення основних засобів у 2020 році склав 0,815.

8. У 2020 році віддача основних засобів склали 116,9 грн. чистого доходу від реалізації товарів, робіт, послуг на 1 грн. середньорічної вартості основних засобів, у 2019 році віддача основних засобів складала 196,0 грн. чистого доходу на 1 грн. основних засобів відповідно. Отже, у 2020 році відбулося певне зниження показника віддачі основних засобів, а саме на 79,1 грн. або на 40,4%. Така динаміка показника пояснюється тим, що в 2020 році відбувалося постійне поповнення основних засобів, а отже, це вплинуло на середньорічну вартість основних засобів.

У свою чергу місткість основних засобів у 2020 році склали 0,009, порівняно з 0,005 у 2019 році. Отже, місткість основних засобів у 2020 році збільшилася на 0,004 або на 80%.

9. У Товариства вельми короткий середній строк корисного використання основних засобів, так він складав у 2020 році 1,9 роки, а у 2019 році – 3 роки. Також дуже коротким є середній вік основних засобів – у 2020 році – 1,1 роки, а у 2019 році – 1 рік. Отже, це свідчить про те, що Товариство користується фактично новими основними засобами і постійно оновлює їх.

Коефіцієнт зношеності основних засобів у 2020 році складав 0,32, а у 2019 році – 0,17, тобто за звітний 2020 рік він збільшився на 0,15.

10. На підставі тестування системи внутрішнього контролю ТОВ «Смарт Гаджет» було з'ясовано, що в цілому організація внутрішнього контролю враховує основні вимоги до ведення обліку основних засобів і дає впевненість у тому, що інформація про основні засоби, яка відображена у фінансовій звітності, не містить істотних відхилень.

Між тим, для поліпшення системи контролю як з внутрішніх позицій, так і з позицій зовнішнього аудиту, було здійснено упорядкування послідовності етапів перевірки основних засобів, що зможе полегшити роботу перевіряючого питання стану та ефективності використання основних засобів. Забезпечення виконання низки визначених послідовних кроків, що становлять методику перевірки відповідних операцій, дозволить якісно оцінювати стан справ в сфері обліку основних засобів у Товаристві.

11. Для підтримання основних засобів в робочому стані Товариство здійснює ремонтні роботи. При тому відносно витрат на періодичні огляди і комплексні ремонти, передбачені процесом експлуатації основного засобу в МСБО 16 встановлено підхід щодо відокремлення такої складової за рахунок первісної вартості об'єкта з окремим нарахуванням амортизації у розрізі двох

компонентів: «основна частина» і «комплексний ремонт», що дозволяє більш швидко накопичувати кошти для проведення таких ремонтів.

Для застосування рекомендованого МСБО підходу пропонуємо внести в аналітичний облік основних засобів підприємств окремий аналітичний рахунок для комплексного ремонту під кожен об'єкт, який потребує такого ремонту згідно з умовами експлуатації.

12. Ще одним дискусійним питанням є застосуванням вимог МСБО 36 «Знецінення активів» в практиці підприємств, які полягають у тому, що, по-перше, іноді складно визначити наявність чітких ознак знецінення, по-друге, відсутній типовий первинний документ для фіксації зменшення корисності і розрахунку втрат від знецінення.

З урахуванням цього і з метою удосконалення діючої практики обліку Товариства вважаємо за доцільне рекомендувати таке:

1. Запровадити Акт про встановлення наявності зовнішніх/внутрішніх ознак знецінення основних засобів чи одиниць, що генерують грошові кошти, який дозволить документально зафіксувати наявність ознак знецінення на дату звітності і обґрунтувати необхідність визнання втрат від зменшення корисності.

2. Для безпосереднього визначення суми втрат від знецінення передбачити застосування Розрахунку втрат від зменшення корисності (коригування втрат при відновленні корисності) основних засобів та одиниці, яка генерує грошові потоки.

Практичне запровадження відповідних форм первинних документів дозволить забезпечити коректне відображення ознак зменшення корисності основних засобів і розрахунок їх суми і надасть можливість дотриматися вимог МСБО 36.

АНОТАЦІЯ

Блінова А.С. «Облік, контроль та аналіз ефективності використання основних засобів (на прикладі ТОВ «Смарт Гаджет»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і аудит».

(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2022.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти та надається критична оцінка діючої практики обліку, аналізу і контролю стану і ефективності використання основних засобів, що дозволило визначити шляхи її поліпшення

Проаналізовано діючу систему обліку, аналізу і контролю основних засобів на прикладі ТОВ «Смарт Гаджет».

Запропоновано напрями поліпшення обліку основних засобів шляхом застосування нових форм документів для фіксації ознак знецінення основних засобів і розрахунку втрат від знецінення, поглиблення контролю основних засобів шляхом запровадження системи тестів внутрішнього контролю

Ключові слова: основні засоби, використання основних засобів, облік, контроль, аудит, аналіз

ANNOTATION

Blinova A.S. «Accounting, control and analysis of the efficiency of fixed assets (for example LLC «Smart Gadget»).

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 071 «Accounting and Taxation» for the educational program «Accounting and Auditing».

(title of the educational program)

Odessa National Economics University.– Odessa, 2022.

The paper considers theoretical aspects and provides a critical assessment of the current practice of accounting, analysis and control of the state and efficiency of use of fixed assets, which allowed to identify ways to improve it.

The current system of accounting, analysis and control of fixed assets on the example of LLC "Smart Gadget" is analyzed.

The directions of improvement of the account of fixed assets by application of new forms of documents for fixing of signs of depreciation of fixed assets and calculation of losses from depreciation, deepening of control of fixed assets by introduction of system of tests of internal control are offered.

Key words: fixed assets, use of fixed assets, accounting, control, audit, analysis